

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 12. janvārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 230/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Pilsonības likuma 12. panta pirmās daļas 1. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91., 92. un 98. pantam, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (turpmāk – Pakts) 2., 16., 25. un 26. pantam, kā arī Eiropas Padomes 1997. gada 6. novembra Konvencijas par pilsonību (turpmāk – Konvencija) 5. pantam;

1.2. uzlikt likumdevējam par pienākumu paredzēt samērīgu, taisnīgu un individuāli izvērtējamu naturalizācijas kārtību Latvijā dzimušiem nepilsoņiem.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka naturalizācijas kārtībā Latvijas pilsonībā var uzņemt vienīgi personu, kurai naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā pastāvīgā dzīvesvieta ne mazāk kā pēdējos piecus gadus ir bijusi Latvijā, no kuriem kopumā pieļaujams gada pārtraukums, kas nevar būt pēdējā gadā pirms naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienas (citas valsts pilsonim vai bezvalstniekam piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas vai pastāvīgās uzturēšanās apliecības saņemšanas dienas).

3. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmelīgi uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Pieteikumā ir apstrīdēta Pilsonības likuma normas atbilstība Satversmei, Paktam un Konvencijai. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. apakšpunktā minētais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Savukārt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums uzlikt likumdevējam par pienākumu paredzēt samērīgu, taisnīgu un individuāli izvērtējamu naturalizācijas kārtību Latvijā dzimušiem nepilsoņiem ir saistīts ar 1.1. apakšpunktā ietverto prasījumu un pēc būtības nevar tikt vērtēts atrauti no tā.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu – konstitucionālo sūdzību – Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē ietverto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Personai, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, jāievēro Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lēmumu atteikts iekļaut ziņas par Pieteikuma iesniedzēju Ministru kabineta rīkojuma projektā par uzņemšanu Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā, jo viņš neatbilda apstrīdētajā normā ietvertajai prasībai par pastāvīgu dzīvesvietu Latvijā pēdējos piecus gadus. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka īslaicīgu laiku atradies ārvalstīs studiju dēļ. Viņa ieskatā apstrīdētā norma piecu gadu termiņa skaitījumā liedz vērtēt šādus individuālus apstākļus. Tādējādi apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 91., 92. un 98. pantā ietvertās pamattiesības un neatbilst Pakta 2., 16., 25. un 26. pantam, kā arī Konvencijas 5. pantam.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No Tiesu informatīvās sistēmas un pieteikumam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir vērsies administratīvajā tiesā, lūdzot izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru Ministru kabineta rīkojuma projektā tiktu iekļautas ziņas par viņa uzņemšanu Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā. Ar administratīvās apgabaltiesas spriedumu Pieteikuma iesniedzēja pieteikums noraidīts. Savukārt ar Senāta [datums] rīcības sēdes lēmumu atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību. Šis lēmums nav pārsūdzams. Tādējādi pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Senāta rīcības sēdes lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību ir uzskatāms par pēdējo institūcijas nolēmumu, no kura skaitāms konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš. Minētais Senāta nolēmums ir pieņemts un stājies spēkā [datums]. Konstitucionālā sūdzība Satversmes tiesā iesniegta 2025. gada 15. novembrī. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs nav ievērojis konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu.

Pieteikuma iesniedzējs lūdzis atjaunot procesuālo termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai Satversmes tiesā. Kolēģija vērš Pieteikuma iesniedzēja uzmanību uz to, ka Satversmes tiesas likumā noteiktais termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju tiesai. Nosakot šo termiņu, likumdevējs ir prezumējis, ka gadījumā, ja apstrīdētā norma personai rada būtisku pamattiesību aizskārumu, tā nekavējoties vērsīsies Satversmes tiesā. Jo ilgāk persona pacieš savu tiesību aizskārumu, jo mazāk tā ir ieinteresēta savu pamattiesību aizsargāšanā (sk. piemēram, *Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. punktu*). Satversmes tiesas kolēģijas ieskatā nepastāv apstākļi, lai šajā gadījumā lemtu par pieteikuma iesniegšanas termiņa atjaunošanu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

5. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 15. novembrī. Tomēr Satversmes tiesas elektroniskās dokumentu aprites sistēmas kļūdas dēļ tas nodots izskatīšanai kolēģijai 2025. gada 29. decembrī. Pieteikums netika izskatīts

Satversmes tiesas likuma 20. panta septītajā daļā noteiktajā termiņā, proti, viena mēneša laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 230/2025).
2. Atvainoties [...] par kavējumu viņa pieteikuma izskatīšanā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa